

**Posouzení stávajícího stavu
a návrh na restaurování**

EXTERIÉRU FASÁDY BUDOVY RADNICE

náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov

Ilustrační foto, únor 2015

Vypracoval:
MgA. Jan Korecký, ak. soch. a rest.
Pod Cvrčkovem 736, 383 01 Prachatice
IČ: 735 27 904; DIČ: CZ7410151639
Číslo licence MKČR: č.j. 9972/2004 a č.j. 588/2005

© únor, 2015

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

Obsah:

- 1. Úvod ... str. 2**
- 2. Popis budovy a jednotlivých prvků ... str. 3 - 4**
- 3. Soupis jednotlivých prvků určených k restaurování ... str. 5 - 6**
- 4. Současný stav prvků určených k restaurování ... str. 7**
 - Omítka a štuk ... str. 8 - 9**
 - Kámen ... str. 10 - 11**
 - Terakota ... str. 12 - 13**
 - Malba** (Stav a návrh restaurátorského ošetření malovaných erbů, vypracovaný MgA. Petrou Šnokhausovou) ... str. 14
- 5. Fotodokumentace jednotlivých prvků určených k restaurování a příklady jejich poškození ... str. 16 - 41**
- 6. Návrh restaurátorského procesu a rozsah prováděných prací**
 - Omítka a štuk ... str. 42 - 44**
 - Kámen ... str. 44 - 46**
 - Terakota ... str. 46 - 48**
 - Malba** (Stav a návrh restaurátorského ošetření malovaných erbů, vypracovaný MgA. Petrou Šnokhausovou) ... str. 48
- 7. Závěr a doporučení ... str. 49**
- 8. Kopie povolení MK ČR k restaurování ... str. 50 - bez číslování**

Poznámka:

Na toto dílo se vztahuje autorskoprávní ochrana podle zákona č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V souladu s tímto zákonem je dílo duševním vlastnictvím jeho autora a jeho užití je možné jen s autorovým svolením. Kopírování nebo vydání díla i jeho částí (včetně dokumentace) je rovněž možné jen se svolením autora. Při citování díla je povinné uvedení autora a názvu díla.

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

1. Úvod

Dne 2. 2. 2015 proběhl vizuální restaurátorský průzkum exteriéru fasády radnice na náměstí Svornosti č.p. 1, Vnitřní Město, pozemek st. P. 1 v katastrálním území ČK v Českém Krumlově. Průzkum byl proveden především na J stranu z náměstí a byl zaměřen na omítky, 4 malované erby v medailonech a kamenná ostění oken. Součástí vizuálního průzkumu je i zdokumentování stavu římsy z balustrádami a vrcholovými vazami. Objekt radnice se nachází na území Městské památkové rezervace Český Krumlov, prohlášené výnosem MK ČSR č.j. 16417/87-VI/1 o prohlášení historických jader měst Kutné Hory, Českého Krumlova a dalších měst za památkové rezervace ze dne 21. 12. 1987 a od roku 1958 je prohlášen Ministerstvem kultury nemovitou kulturní památkou pod r. č. ÚSNKP 28478/ 3-875.

Vizuální restaurátorský průzkum byl zhotoviteli zadán zadavatelem Městem Český Krumlov, odbor investic – MěÚ, Kaplická 439, 381 18 Český Krumlov a byl motivovaný plánovanou obnovou části fasád exteriéru J strany objektu Radnice v Českém Krumlově.

Jako podklady pro posouzení stávajícího stavu exteriéru fasády J strany radnice byly použity i zadavatelem poskytnuté dokumenty:

- stručný popis navrhovaných prací, předběžné nacenění (vypracovaný Ing. Luborem Gregorou, ATELIER HERITAS, ze dne 8. 9. 2014);
- závazné stanovisko na „oprava fasády, náměstí Svornosti č. p. 1, Český Krumlov - ...“ (vydaný MU CK, odbor územního plánování a památkové péče, spisová značka 51411/2014/OUPPP/DP, č.j. MUCK 56973/2014/OUPPP/DP, ze dne 20. 10. 2014);
- zpráva „Rekonstrukce čtyř erbů na fasádě městské radnice v Českém Krumlově (vypracovaný MgA. Petrou Šnokhausovou, ze dne 24. 7. 2006);
- Věc: Budova historické radnice v Českém Krumlově – fasáda (zpracovaná firmou AQUA obnova staveb s.r.o., Ing. Arch. Janem Bártou, ze dne 15. 10. 2005);
- Restaurátorská průzkumová zpráva, záměr (zpracovaná RAM ART s.r.o., Lea Konvalinková, ze dne 2. 7. 2006);

a vizuálním průzkumem.

Restaurátorský průzkum fasády byl proveden vizuálně, ve vyšších partiích objektu bez lešení za použití dalekohledu a teleobjektivu. Průzkum je zaměřen na zjištění stávajícího technického stavu jednotlivých prvků – omítek, 4 malovaných erbů v medailonech a kamenných ostění oken, popisu poškození včetně fotodokumentace jednotlivých prvků a návrhu na jejich restaurování. Restaurátorský průzkum nebyl koncipován jako stavebně-historický průzkum, ani nezahrnuje výsledky laboratorního průzkumu rozboru složení omítkových či štukových vrstev, či stratigrafii povrchových úprav.

Zjištěné nálezy a výsledky jsou shrnuty a definovány ve zprávě: „Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE, náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov, zpracované MgA. Janem Koreckým, ak. soch. a rest., únor 2015.

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

2. Popis budovy a jednotlivých prvků

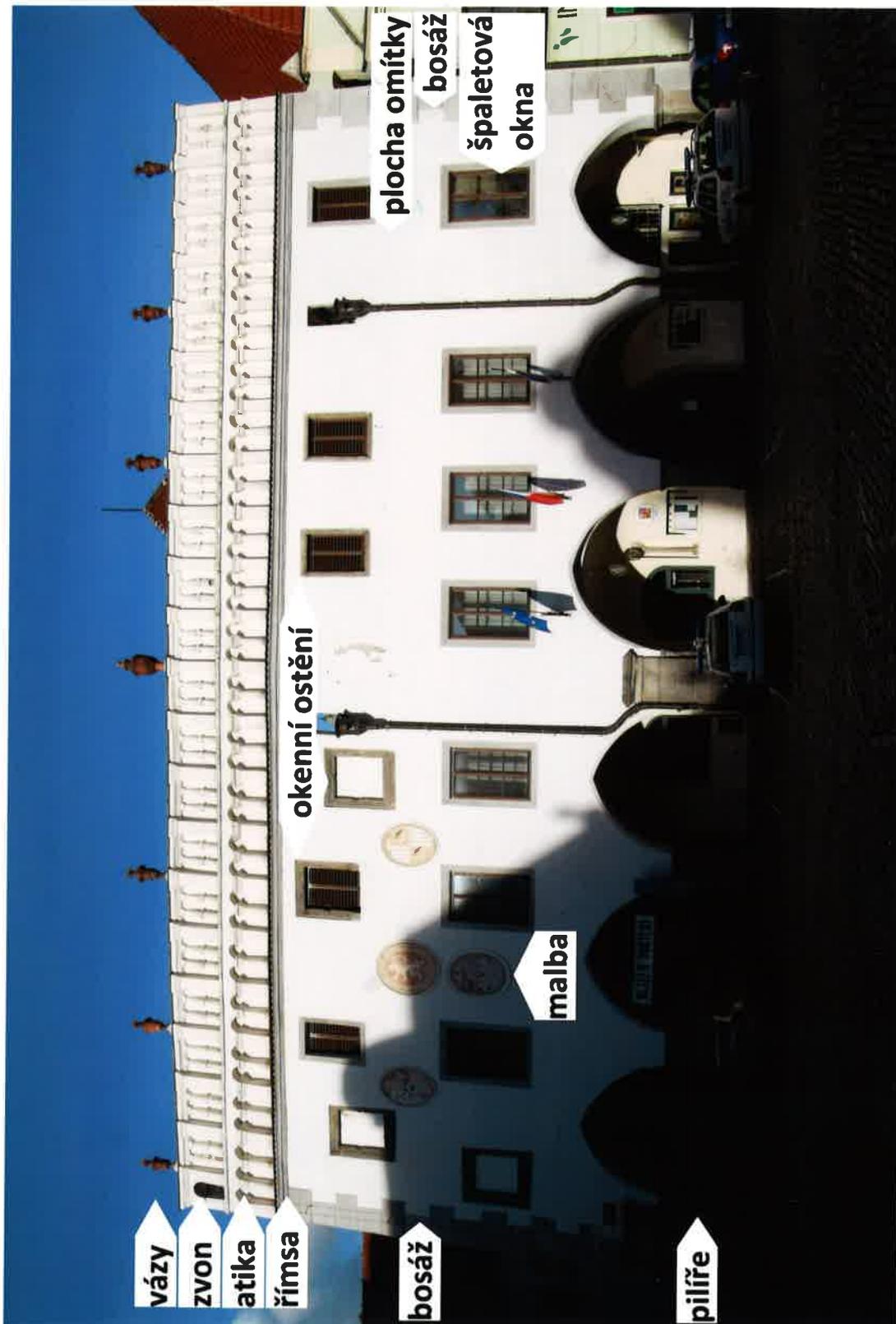
Objekt radnice vznikl sloučením dvou gotických domů (čp. 1 a čp. 2) ze 40. let 15. stol., z nichž jeden patřil zlatokorunskému opatu, další sloužil jako nejstarší sídlo městské správy. V 2. pol. 16. století je postupně získala obec. (dle pramenů je budova radnice je dílem pražského zvonaře Bartoloměje z doby kolem roku 1520). V roce 1580 byly spojeny společnou atikou, v roce 1710 obnoven vnitřek a roku 1796 se změnil vzhled atiky klasicistně-rokokovou úpravou. V jejím krajním obloučku je zavěšen zvon, jímž se v minulosti radní svolávali na zasedání. Později radnice prošla řadou utilitárních úprav (zejména zazdění podloubí). Roku 1924 proběhla rekonstrukce, spojená s restitucí historického vzhledu průčelí. Počátkem II. světové války zaniklo dvorní křídlo s masnými krámy, nahrazené novostavbou kancelářů. Další rekonstrukce objektu v letech 1997–98 zabezpečila ohrožené části stavby (zejména atiku, vnější omítky). Poslední úprava je z roku 2006.

Jedná se o dvoupatrovou nárožní budovu. Ze strany náměstí s 6 hrotitými oblouky loubí na okosených hranolových sloupech, rohovým pilířem z kamenných kvádrů, ze strany Radniční ulice se 4 hrotitými oblouky loubí na okosených hranolových sloupech a 1 obloukem nasedajícím na sloup zděný.

Plocha fasády ze strany náměstí je rovná bez dalšího plastického členění. Plocha fasády je opticky rozdělena pravouhlými okny na dvě patra, dolní se špaletovými okny se štukovými šambránami a jedním vyoseným oknem gotické profilace, horní se dvěma krajními okny taktéž se štukovými šambránami a dále s okny s kamennými ostěními z nichž některá mají bohatou profilaci gotického tvarosloví, s chybějícími středovými kamennými kříži. V pohledově levé části fasády (býv. dům čp. 1) jsou v plastickém štukovém medailonu namalovány 4 znaky a erby: eggenberský (zleva), české země (uprostřed), schwarzenberský (zprava) a níže je znak města Českého Krumlova. Jedná se o malířskou rekonstrukci historických znaků z roku 2006.

Obě nároží jsou zdobena plastickou štukovou bosáží. V průčelí nad hlavní římsou krytou pálenými taškami je atika se dvěma pásy – dolní se střídajícími se polopilířky a polosloupky v rytmu 1:1 s dekorativními hlavicemi nesoucí po celé šířce objektu probíhající kládí s pravidelnými oblouky, horní se střídajícími se polopilířky (s dekorativními hlavicemi) a polokuželkami (profilaci plasticky dělené na dvě poloviny) v rytmu 1:2. Na horní římsě je adjustováno 7 terakotových váz rokokového tvarosloví.

Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

3. Soupis jednotlivých prvků určených k restaurování

Soupis jednotlivých prvků je sestaven na základě požadavku zadavatele Města Český Krumlov, odbor investic – MěÚ, Kaplická 439, 381 18 Český Krumlov na opravu a restaurování části fasád exteriéru J strany objektu Radnice z náměstí Svornosti v Českém Krumlově.

Omítka a štuk – lokální partie čelní strany z náměstí Svornosti;

Om1 - plocha omítky (cca 300m²) se štukovými medailony;

Om2 - levá a pravá postranní bosáž;

Om3 - štukové šambrány (1-7 – I. patro,
8-9 – II. patro);

Om4 - hlavní římsa;

Om5 - atika (dolní pás se střídajícími se polopilířky a polosloupky, horní pás horní se střídajícími se polopilířky a polokuželkami, cca 100 m²);

Kámen – 1 nárožní pilíř, 7 okosených hranolových sloupů, 6 ostění;

Ka1 - nárožní pilíř z kamenných kvádrů;

Ka2 - okosené hranolové sloupky (1-7, loubí);

Ka3 - gotické ostění bohaté profilace s vyzdívkou v ploše (I. patro, vlevo);

Ka4 - gotické ostění bohaté profilace s vyzdívkou v ploše (II. patro, vlevo);

Ka5 - gotické ostění bohaté profilace s dřevěnou okenicí (II. patro);

Ka6 - gotické ostění bohaté profilace s vyzdívkou v ploše (II. patro, u kotlíku);

Ka7 - 2 ostění jednoduché profilace (1-2, II. patro, mezi kotlíky);

Terakota – 7 váz rokokového tvarosloví;

Te1 - váza s květinovým víkem;

Te2 - váza s květinovým víkem;

Te3 - váza s květinovým víkem;

Te4 - váza s kanelurovaným tělem;

Te5 - váza s květinovým víkem;

Te6 - váza s květinovým víkem;

Te7 - váza s květinovým víkem;

Malba – 4 znaky a erby;

Ma1 - eggenberský erb (zleva);

Ma2 – znak české země (uprostřed);

Ma3 - schwarzenberský erb (zprava);

Ma4 - znak města Českého Krumlova (nejníže);

Poznámka:

Součástí fasády objektu nebo jejích částí jsou i prvky z dalších materiálů:

Kov - 2 kovové kotlíky a svody, 1 kovový zvon, 3 kovové háky na vlajky;

Dřevo - dřevěné rámy oken a okenice, hlava zvonu;

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

4. Současný stav prvků určených k restaurování

Všechny prvky určené k restaurování jsou součástí exteriéru čelní strany fasád objektu Radnice, a to z J strany z náměstí Svornosti v Českém Krumlově, který prošel mnoha stavebními úpravami. Proto i jednotlivé prvky odpovídají slohům jednotlivých stavebních etap.

Použitý materiál lze jednotlivých prvků klasifikovat jako omítkovinu, kámen, malbu, terakotu, dřevo a kov, viz. kap. 3. Soupis jednotlivých prvků určených k restaurování, str. 5, zpracovaných různými technologiemi a řemeslnými postupy.

Některé ze zhotovených prvků jsou složeny z několika částí různých velikostí samotných článků, ze kterých jsou prvky složeny, např. stojky, parapet, překlad kamenných ostění; sokl, tělo, víko terakotových váz, apod.

Hodnocení současného stavu uvedených výrobků, je provedeno na základě prvotního vizuálního průzkumu in situ - na místě, z bezprostřední blízkosti, dalekohledem nebo teleobjektivem, nikoli z lešení ani z plošiny.

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

Omítka a štuk – lokální partie čelní strany z náměstí Svornosti;

Om1 - plocha omítky se štukovými medailony

Om2 - levá a pravá postranní bosáž;

Om3 - štukové šambrány (1-7 – I. patro,
8-9 – II. patro);

Om4 - hlavní římsa;

Om5 - atika (dolní pás se střídajícími se polopilířky a polosloupky, horní pás horní se střídajícími se polopilířky a polokuželkami);

Popis prvku:

Jedná se o plochu omítky s nárožními bosážemi střídajících se šířek jednotlivých bos. Omítková plocha je nad úrovní druhého patra oddělena hlavní římsou (krytou pálenými taškami) od atiky, která je opticky rozdělena na dvě poloviny - dolní pás se střídajícími se polopilířky a polosloupky, horní pás horní se střídajícími se polopilířky a polokuželkami.

V úrovni I. a II. patra se nacházejí obdélníková okna se štukovými špaletami.

Složení zdiva není známo, lze předpokládat kombinaci kamene a cihel. Při zpracování všech částí omítkových ploch je s největší pravděpodobností použit vápenno-cementový materiál heterogenní granuláže s vrchní štukovou vrstvou s finálním barevným nátěrem.

Za použitou techniku nanášení lze považovat nahazování jádrové omítky*1) s jejím následným stažením a srovnáním zednickými nástroji s vrchní natahovanou štukovou vrstvou. Plocha omítek je celoplošně opatřena krycím nátěrem různých barev jednotlivých prvků. Dle podkladů zadavatele se jedná o silikonový nátěr.

Jednotlivé typy poškození:

S jistotou lze tvrdit, že současně prezentovaná omítková plocha se všemi prvky, jejich částmi a detaily jsou novodobé. Přítomnost historických omítkových ploch a jejich přesný rozsah nelze k datu vizuálního průzkumu určit, protože je ploch se všemi jejími částmi překryta novodobým krycím nátěrem.

Při předběžném vizuálním průzkumu byly shledány statické poruchy pohledově levé části objektu sedáním a poklesáváním rohového nosného pilíře, zřejmě způsobené provozem v jeho těsné blízkosti. V důsledku toho dochází ke vzniku dlouhých trhlin a prasklin. Další trhliny a praskliny horizontální i diagonální orientace lze sledovat i ploše omítkové plochy, ale jejich původ nelze přisoudit uvedeným či jiným statickým poruchám. Za tektonické poruchy lze pokládat oddělující se omítkové i štukové vrstvy na řadě lokálních partií omítkové plochy, bočních visází, hlavní římsy

*** 1) OMÍTKA**

- pokrývala historická architektonická díla zpravidla tehdy, jestliže jejich tvůrci neměli možnost esteticky přijatelný, výtvarně koncipovaný a také z hlediska technického trvanlivější a nákladnější povrch zdiva, ať již z kamene nebo cihel nebo dokonce z hlíny za pomoci organických hmot.

Literatura: Hošek, Jiří, Muk, Jan; Omítky historických staveb; SPH Praha 1990

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

i atice. Na atice, kde v celé její šířce probíhají plastické římsy dochází při dešti a odtávání sněhu k silnému zavlhčování spodních partií polopilírků, polosloupků i polokuželek. Následným zmrznutím provlhčených partií dochází k objemovým změnám (nárůst cca 8%) směrem od povrchu, kde tlak vyvozený nárůstem objemu převyšuje mez pevnosti v tahu omítky. Tím dochází právě k tektonickým poškozením, ztrátám materiálu a tím plastických detailů. K zatékání a poškození omítkové plochy dochází i u jednoho z kovových kotlíků, kde je zřejmě nedostatečné či poškozené oplechování příčinou zatékání volné vody. V tomto místě je za kotlíkem i patrná absence omítkového materiálu zřejmě z nedůsledné opravy v některém z minulých období. Tato poškození v důsledku statických i tektonických poruch mají za následek zatékání volné vody do spodních vrstev.

Řada jemných trhlin a prasklin omítkové plochy ze strany náměstí Svornosti, což je J strana a strana otevřená do většího prostoru, mohla být způsobena i jednorázově a to prudkými změnami teploty v letních a zimních měsících.

V místech, kde došlo v důsledku ztráty vrchní štukové vrstvy k odhalení omítkových ploch lze zkonstatovat jejich degradaci a to jako vysokou.

Vady a poškození použitého silikonového nátěru mohly být způsobeny i nečistotami a nedostatečným vyrovnáním povrchu pokladové štukové vrstvy, vlhkostí podkladní štukové vrstvy, špatnou technologií zpracování nátěrové hmoty nebo nevhodnou technikou provádění s nedostatečnou či proměnlivou teplotou, popř. nestejnou tloušťkou nátěru.

Případné zasolení omítkových ploch ze strany náměstí Svornosti se s ohledem k jejich umístění ve výšce od 2m nepředpokládá. Odebírání vzorků a měření obsahu vodorozpuštěných solí nebylo v zadání zadavatele.

Celý povrch ložných náletových partií atiky znečištěn usazenými povrchovými nečistotami, stékanci usazených nečistot, lokálně i ptačím guánem.

Dle závazného stanoviska Č.j. viz. výše, správní orgán nestanovil provedení omítkového průzkumu ohledně stanovení barevnosti tektoniky, protože vlastník objektu požaduje obnovit barevnost dle stávajícího stavu.

U prvku štukových šambrán Om3 se vizuálním průzkum kromě znečištění nepotvrdily žádné výrazné ani zásadní poruchy či poškození.

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

Kámen – 1 nárožní pilíř, 7 okosených hranolových sloupů, 6 ostění;

Ka1 - nárožní pilíř z kamenných kvádrů;

Ka2 - okosené hranolové sloupy (1-7, loubí);

Ka3 - gotické ostění bohaté profilace s vyzdívkou v ploše (I. patro, vlevo);

Ka4 - gotické ostění bohaté profilace s vyzdívkou v ploše (II. patro, vlevo);

Ka5 - gotické ostění bohaté profilace s dřevěnou okenicí (II. patro);

Ka6 - gotické ostění bohaté profilace s vyzdívkou v ploše (II. patro, u kotlíku);

Ka7 - 2 ostění jednoduché profilace (1-2, II. patro, mezi kotlíky);

Popis prvku:

Nárožní pilíř **Ka1** je založen na několika velkých kamenných kvádrech, je tvořen 7 řadami kvádrů (bos) na spodní řadě s profilovaným plasticky zapuštěným lemlem na horní straně, s jednoduchým plasticky zapuštěným lemlem na horní straně u ostatních a vrcholovou profilovanou krycí deskou složenou z několika částí.

Okosené hranolové sloupy **Ka2** - 1-7 jsou složeny ze soklu, dřívku s okosenými hranami a vrcholové profilované krycí desky. Sloupy **Ka2** - 1 a **Ka2** - 4 jsou odlišného tvarosloví a proporce a jsou složeny z kvádrů (bos).

Prvky **Ka3**, **Ka4**, **Ka5**, **Ka6** jsou složeny z parapetu, 2 stojek a překladu (u prvku **Ka5** chybí parapet). Vnitřní prostor prvků **Ka3**, **Ka4**, **Ka6** je vyzděn a omítnut do úrovně pod lícem zdiva, vnitřní prostor prvku **Ka5** je kryt dřevěnou dvoudílnou okenicí. Profilace všech prvků je stejná, bohatě profilovaná, cca ve středu výšku vnitřní strany stojek a na překladu jsou patrná nasedání původních kamenných profilovaných křížů, které k datu průzkumu chybí.

Prvky **Ka7 -1**, **Ka7 - 2** jsou složeny z parapetu, 2 stojek a překladu. Profilace obou prvků je stejná, tj. hranolový tvar s okosenými hranami, jen u prvku **Ka7 - 2** není u překladu okosená hrana. U prvku **Ka7 - 1** je na překladu jsou patrné nasedání původního kamenného profilovaného kříže, který k datu průzkumu chybí (na místech pravděpodobných nasedání na stojkách je překryto viditelným tmelem, kterým byly zřejmě plasticky překryta místa po jejich odsekání, stejné tmely ve stejné výšce jsou patrné i u prvku **Ka7 - 2**).

Při zpracování všech kamenných prvků byla jako jediný materiál použita vyvřelá hornina žula*2) různé struktury a textury.

*** 2) ŽULA (granit);**

Barva: Celkově světlá, bělavá, šedá, žlutavá, narůžovělá až červená.

Složení: Granit obsahuje podstatně křemen, draselný živec v převaze nad plagioklasem a slídu (muskovit a biotit). Vedle toho může žula obsahovat i jiné nerosty (např. turmalín a kasiterit). Granodiorit je od žuly makroskopicky těžko rozeznatelný, protože má téměř stejné složení; liší se pouze převahou kyselého plagioklasu nad draselným živcem a větším obsahem slídy, zejména biotitu, někdy obsahem amfibolu.

Stavba: Všeměrná, většinou stejnoměrně zrnitá, ale i porfyrická. V případě porfyrické stavby je základní hmota zřetelně zrnitá a vyrostlice jsou značně velké.

Vznik: Jde o hlubinné horniny vzniklé pomalým utužením magmatu; proto jsou vždy zřetelně zrnité.

Výskyt: Žuly a granodiority jsou u nás velmi hojně zastoupeny. Žulou a příbuznými horninami je tvořen moldanubický pluton Českomoravské vrchoviny (Mrákotín) i Šumavy, masívy ve Smrčinách, Krušných horách, v okolí Říčan, u Brna atd. Žuly jsou výborným stavebním kamenem, hodícím se na šterk, na dlažební kostky, na obrubníky chodníků, na tesaný kámen i na leštění (pomníky, monolity a obkladový materiál).

Literatura: Němec, František; Klíč k určování nerostů a hornin; SPN Praha 1993

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

K některým z kamenných prvků jsou dále kotveny další prvky jako kovové značení, háky k fixaci hromosvodu či okapovým rourám.

Jednotlivé typy poškození:

Protože jsou všechny kamenné prvky ze stejného druhu materiálu – kamene žuly, vykazují identická poškození vyplývající hlavně z exteriérové adjustace památky, tedy z působení povětrnostních podmínek v průběhu jejich existence.

Při předběžném vizuálním průzkumu nebyly shledány závažné statické ani tektonické poruchy. Za jedinou známou statickou poruchu lze považovat prasklou pohledově levou stojku prvku **Ka7** – 2 v její dolní části. Celková degradace kamenného materiálu byla klasifikována jako mírná až střední. Kamenná hmota je lokálně degradována nejen na povrchu, ale zasahuje i do hloubky hmoty. Povrch jednotlivých prvků vykazuje známky degradace kamenného materiálu různého stupně a intenzity, projevující se úbytkem originálního materiálu z povrchového reliéfu. Místa dochází na povrchové vrstvě k tzv. exfoliaci (lupínkování vrstev), což je především patrné u prvků **Ka1** a **Ka2** - 1-7. Pod uzavřeným povrchem se tvoří puchýře, které odpadávají. Odpadáváním takto degradovaných částí se obnažuje kamenný materiál, který o to rychleji degraduje, spráše se a tím i nadále dochází k úbytku autentické hmoty.

Zřejmá jsou dále drobná mechanická poškození na profilaci. Na několika místech jsou viditelné vysprávky tmely z některých z minulých rest. zásahů, jako např. na stojkách prvků **Ka7** - 1-2, **Ka5**, které svým složením ani barvou neodpovídají doplňovaným originálům. V případě prvku **Ka5** lze za nevhodnou klasifikovat i technologii tmelení, kdy na sebe nenavazují doplňovaná profilace.

Spárovací hmota ve spárách mezi jednotlivými částmi jednotlivých prvků je silně degradovaná a na některých místech již zcela chybí.

Celkové silné znečištění prvků pochází z působení mnoha negativních faktorů. Zásadní problémy vyplývají z působení srážkové vody a sněhu, korozivních účinků náletové biomasy a chemického působení různých živočišných látek. Všechny tyto příčiny se navenek projevují jako lokální biologické napadení povrchu památky řasami a lišejníky. V podhledových partiích dešťových stínů jsou patrná místa zasažená tmavými krustami o různé mocnosti, zapříčiňující korozní proces kamenného materiálu. Na ložných plochách jsou viditelné stékance nečistot.

Na pohledových partiích prvku **Ka2** – 4 je viditelné technologicky nezdařené odstranění turistického značení.

Vizuální průzkum nepotvrdil přítomnost žádných fragmentů historických barevných povrchových úprav – monochromií či polychromií (jejich přítomnost může být potvrzena až po postavení lešení a vyhodnocení případně odebraných vzorků laboratorním průzkumem.

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

Terakota – 7 váz rokokového tvarosloví:

- Te1** - váza s květinovým víkem;
- Te2** - váza s květinovým víkem;
- Te3** - váza s květinovým víkem;
- Te4** - váza s kanelurovaným tělem;
- Te5** - váza s květinovým víkem;
- Te6** - váza s květinovým víkem;
- Te7** - váza s květinovým víkem;

Popis prvku:

Váza je složena z několika samostatných částí – sokl, korpus a víko (u váz **Te1-Te3, Te5-Te7** je tělo ze dvou částí, u vázy **Te4** je víko ze dvou částí). Spodní část vázy tvoří krček s profilovaným kruhovým soklem. Vázy **Te1-Te3, Te5-Te7** jsou kompozičně symetricky řešeny s dekorem obrácených kapek v dolní části korpusu a reliéfně plastickým motivem svíse postavených akantových listů na pásu s dekorem kolem celého obvodu korpusu. Víko vázy je zdobeno čelně obrácených vějířem z listů a středovým květem růže. Váza **Te4** je symetricky řešena s dekorem kanelur a obvodového pásu 2 plastických meandrů.

Vázy jsou adjustovány na plintus kruhového půdorysu, který je zhotoven z maltového materiálu a má u jednotlivých váz různou výšku. Řešení spojení jednotlivých částí, či vyplnění dutin váz nejsou známy. Lze se však domnívat, že jsou jednotlivé části vázy postupně nasazovány na středový ocelový prut, který je kotvený do zděné hmoty atiky.

Konkrétní dekorativní vázy lze právem považovat za hodnotný doklad uměleckořemeslného projevu nejen z hlediska celého souboru, ale i z hlediska řemeslného zpracování vázy.

Při zpracování váz byla jako jediný materiál použita terakota*3).

Jednotlivé typy poškození:

S jistotou lze tvrdit, že všechny terakotové vázy **Te1 – Te7** jsou nepůvodní. Je možné, že jednotlivé vázy i jejich části pocházejí z různých období oprav objektu, kdy byly konkrétní vázy či jejich jednotlivé části měněny podle míry jejich poškození. Této domněnce odpovídá i současný dobrý technický stav jednotlivých váz.

Při předběžném vizuálním průzkumu nebyly shledány závažné statické ani tektonické poruchy a celková degradace terakotového materiálu váz byla klasifikována jako mírná až střední.

Všechny jednotlivé terakotové vázy i jejich části vykazují mnohá poškození vyplývající hlavně z původní exteriérové adjustace, tedy z působení povětrnostních podmínek v průběhu jejich existence. Jsou to např. mechanická erozivní činnost větru, vodních srážek a jejich cyklických změn, fyzikální narušování soudržnosti

*** 3) TERAOKOTA (terracotta)**

- pálená hlína a z ní buď zhotovená sochařská díla, nebo nepolévané (neglazované) hrnčířské výrobky, ale také ozdobné doplňky architektury a architektonické články (ostění, vázy, akroterie aj.)

Literatura: Herout, Jaroslav; Slabikář návštěvníků památek; Tvorba s.r.o. 1994

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

hmoty vlhkem, mrazem, střídáním teplot či jiných stavů ovzduší, chemické rozrušování atmosférickými vlivy, biologické vlivy, působící škodlivé účinky chemické nebo fyzikální povahy (mikroorganismy, plísně, houby, leptavé i mechanické účinky kořenů rostlin, atd.), jejichž přítomnost a chemické produkty také terakotový materiál poškozují.

Povrch terakoty některých z částí konkrétních váz je zvětralý a drolí se. Tím dochází k nenávratným ztrátám na plastické výzdobě. Mechanická poškození nejsou patrná.

Celý povrch ložných náletových partií obou váz je znečištěn usazenými povrchovými nečistotami, lokálním biologickým napadením a v podhledových partiích dešťových stínů jsou patrná místa zasažená tmavými krustami o různé mocnosti, zapříčiňující korozní proces terakotového materiálu.

Působení jednotlivých škodlivých vlivů se odehrává a projevuje v průběhu času různě rychle a je zpravidla sdružené. Často je násobeno ve svých účincích vlivy vyplývajícími z lidské činnosti, což se projevuje posledních sto let rostoucím znečištěním ovzduší zplodinami spalování kamenného uhlí a jinými exhalacemi.

V přímé souvislosti s účinky způsobu využití i s působením přirozených vnějších vlivů prostředí a zároveň nejčastější příčinou rychlejšího narušování popisovaných terakotových váz právě těmito vlivy, je neprovádění ochrany a průběžné pravidelné neudržovací péče např. hydrofobizace, která by jejich životnost prodlužovala.

Vizuální průzkum nepotvrdil přítomnost žádných fragmentů historických barevných povrchových úprav – monochromií či polychromií (jejich přítomnost může být potvrzena až po postavení lešení a vyhodnocení případně odebraných vzorků laboratorním průzkumem.

- Te1 - barevně a materiálově? odlišný sokl, korpus a víko bez poškození, znečištění;
- Te2 - sokl a korpus bez poškození, víko se známkami degradace a znečištění;
- Te3 - sokl, korpus i víko se známkami silné degradace a znečištění, patrné doplňky;
- Te4 - sokl, korpus i víko se známkami silné degradace a znečištění;
- Te5 - sokl, korpus i víko se známkami silné degradace a znečištění;
- Te6 - sokl bez poškození, korpus i víko se známkami silné degradace a znečištění;
- Te7 - sokl, korpus i víko se známkami silné degradace a znečištění;

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

**Návrh restaurátorského ošetření malovaných erbů- městská radnice Český
Krumlov, náměstí Svornosti**

Technika: freska na vápenné omítce

Datum zhotovení: r. 2006

Historie:

Tři malované erby se nalézají na levé polovině západní fasády. Erby jsou umístěny v oválných štukových rámech nad okny prvního patra radnice. Jedná se o erby Eggenbergů (na levé straně), státní znak (uprostřed) a znak rodu Schwanzerbergů (na pravé straně). Mezi třetí a čtvrtou okenní osou v prvním patře se nalézá znak města. Tyto erby byly provedeny původně technikou fresco na jemnozrnné omítce- během rekonstrukce fasády v roce..... a poté byly během let několikrát restaurovány (zřejmě dvakrát). V roce 2006 byla zhotovena nová kompletní rekonstrukce těchto erbů.

Vlastní rekonstrukce malovaných erbů byly vytvořeny technikou fresco na vrstvu vápenného štuk z odleželého šestiletého vápna. Štuk byl mírně zatónován pigmentem do okrové barevnosti. Štuk byl nanesen na hrubozrnnou omítku z odleželého vápna s menším přídavkem bílého cementu. Malba byla provedena přírodními pigmenty ve vápenné vodě. Po vyzrání omítek byla na povrch malby nanesena hydrofobizace zn. Funcosil SNL silan-imprägnierung od firmy Remmers.

Návrh restaurátorského ošetření:

Určitě bude nutné z povrchu omítek mechanicky odstranit povrchové nečistoty a prachové depozity za pomoci drolivé gumy wish-up, kartáčků a skalpelů..

Z důvodu, že fresková malba vznikla v nedávné době, proto není třeba žádných dalších komplikovanějších zákroků.

Je ale nutné povrch malovaných omítek opatřit hydrofobizačním nátěrem zn. Funcosil SNL Silan Impragnierung. Hydrofobizaci je nutné obnovit vždy po 6 letech. Hydrofobizace prodlouží odolnost povrchu malby vůči vlivu počasí a přímému působení deště.

Cena celkem.....8.800,-

(nejsem plátce DPH)

MgA Petra Šnokhausová

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

Poznámka:

Součástí fasády objektu nebo jejích částí jsou i prvky z dalších materiálů:

Kov - 2 kovové kotlíky a svody, 1 kovový zvon, 3 kovové háky na vlajky;

Dřevo - dřevěné rámy oken a okenice, hlava zvonu;

S ohledem k adjustaci zvonu nemohl být vizuálním průzkumem určen přesný technický stav prvku. Skutečný stav prvku zvonu se všemi jeho částmi musí být stanoven až po postavení lešení z bezprostřední blízkosti.

Protože jsou tyto prvky spíše řemeslné povahy, není nutné jejich restaurování. Nutná je však jejich kontrola, revize a zhodnocení skutečného stavu, především jejich stav použitého materiálu, povrchová úprava, ukotvení. Již při vizuálním průzkumu je patrný špatný stav některých z uvedených, např. dřevěných rámu oken či okenic, kdy je zcela degradovaná jejich povrchová úprava.

**Posouzení stávajícího stavu a návrh na restaurování
EXTERIÉRU FASÁDY RADNICE
náměstí Svornosti č.p. 1, Český Krumlov**

**5. Fotodokumentace jednotlivých prvků určených k
restaurování a příklady jejich poškození**